

Sygn. akt:I C 461/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Hajduk
Protokolant:	Katarzyna Kuchta

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2020 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko K. S. (1), K. S. (2)

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda (...) z siedzibą w W. na rzecz pozwanych K. S. (1), K. S. (2) kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów zastępstwa.

SSO Wojciech Hajduk

IC 461/19 UZASADNIENIE

Powód G. (...) w W. domagał się zasądzenia od pozwanych K. S. (1) i K. S. (2) kwoty 126.100,87zł z odsetkami:

-umownymi w wysokości 10% w stosunku rocznym od kwoty 107.066,14 zł od dnia 20 czerwca 2018r.

- ustawowymi za opóźnienie od kwoty 2.161,93 zł od dnia 10 lipca 2018 r.,

-ustawowymi za opóźnienie od kwoty 16.221,52 zł od dnia 10 lipca 2018 r.,

nadto kosztów procesu.

Uzasadnił, że zawarł z pozwanymi umowę kredytu nr (...) z dnia 04-07-2006r., którzy nie wywiązali się z zobowiązania terminowego dokonywania spłat w wysokościach ustalonych w zawartej umowie. W związku z brakiem zapłaty zaległych rat, pismem z dnia 21-10-2016 r. wypowiedziano umowę stawiając całą należność w stan wymagalności. Wypowiedzenie poprzedzone zostało wezwaniem do zapłaty z dnia 13.09.2016.

Na roszczenia składają się:

- 107.066,14 PLN tytułem należności głównej (niespłacony kapitał);

- 2.161 , 93 PLN tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 5,27% od dnia 01-06-2016 r. do dnia 12-12-2016 r.;

- 16.221 PLN tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 10,00% od dnia 01-06-2016 r. do dnia 19-06-2018 r.;

- 651 .28 PLN tytułem opłat i prowizji.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 5.11.2018r. INc 258/18 uwzględniono roszczenie [k-112].

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwani wnieśli o oddalenie powództwa zarzucając, że powództwo jest nieudowodnione i przedwczesne. Umowa zawiera klauzule abuzywne, nie była indywidualnie negocjowana co powoduje że jest nieważna. Przy założeniu, że umowa obowiązuje oświadczenie o jej wypowiedzeniu jest nieważne bo niepodpisane, a ponadto należy tutaj zwrócić uwagę, że naruszono artykuł 75c Prawa bankowego, co skutkuje bezwzględną nieważnością wypowiedzenia umowy kredytu. W sytuacji zaległości w spłacie, bank ma obowiązek wezwania klienta do zapłaty z poinformowaniem o możliwości zawarcia porozumienia.

SĄD USTALIŁ

W dniu 4 lipca 2006r. strony zawarły umowę kredytu hipotecznego nr (...) na kwotę 70.626,88zł indeksowanego kursem CHF, płatnego w 360 miesięcznych ratach kapitałowo odsetkowych [wniosek o kredyt hipoteczny k-192-195, §1 ust 1 i 2 umowy k-23, wniosek o wypłatę kredytu k-196]. Umowa została sporządzona na podstawie wzorca banku, wskazano w niej min., że wypłata każdej transzy kredytu będzie przeliczana na walutę do której indeksowany jest kredyt wg kursu kupna walut określonego w „Bankowej Tabeli Kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych” [§2 ust 2 umowy k- 23v]. Spłata będzie dokonywana w złotych, a wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej po jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej Tabeli Kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych” [§ 4 ust 1 i 2 umowy k- 24]. Pozwani zawarli umowę w siedzibie banku, jako konsumenci, celem zakupu mieszkania. W trakcie spotkania w siedzibie banku doradzono im by zaciągnęli kredyt indeksowany do CHF. Wskazano im, że frank szwajcarski od lat jest stabilny, wahania kursowe są niewielkie, a rata kredytu w PLN jest prawie dwukrotnie wyższa. Pozwani w pierwszych latach spłacali raty kredytu. W dniu 22.02.2010r. podpisali porozumienie, w którym udzielono im 6 miesięcznej karencji w spłacie kapitału i odsetek [porozumienie k-27]. Z uwagi na trudności w spłacie w kolejnych latach, w dniu 19.02.2015r, strony podpisały aneks do umowy, dokonały kapitalizacji zaległości, które doliczono do kapitału, bank ponownie udzielił 6 miesięcznej karencji w spłacie kredytu do 31.08.2015r. Kolejne raty były spłacane b. nieregularnie, Z uwagi na zaniechanie spłat pismem 13.09.2016 bank wezwał pozwanych do spłaty zaległości i poinformował o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia [wezwanie k-34, dowód nadania k-35]. Pismem z dnia 21.10.2016r. wypowiedziano umowę [wypowiedzenie k-36, 40 dowód doręczenia k-38,42]. Zadłużenie z tytułu umowy wynosi: 107.066,14zł tytułem niespłaconego kapitału, 2.161,93zł tytułem odsetek umownych za okres od 1.06.2016r. do 12.12.2016r., 16.221,52zł z tytułem skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w wysokości 10% rocznie od 1.06.2016r. do 19.06.2018r. oraz 651,28zł opłat i prowizji [historia rachunku pozwanych dedykowanego do spłaty kredytu k-68-109, historia rachunku po wypowiedzeniu umowy k-110; wyciąg z ksiąg banku k-19].

SĄD ZWAŻYŁ

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Żądanie powoda jest oparte na tej podstawie. Analiza spornej umowy kredytu przez pryzmat art. 385¹ §1kc prowadzi do wniosku, że w nie doszło do jej skutecznego zawarcia z uwagi na rażące naruszenie interesów pozwanych jako konsumentów poprzez niekorzystne ukształtowanie ich sytuacji ekonomicznej na skutek

nieusprawiedliwionej i niekorzystnej dysproporcji praw i obowiązków. Zgodnie z art. 385¹ §1kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

W pierwszym rzędzie należy dokonać oceny jaki charakter miały niedozwolone postanowienia umowne, czy określały główne świadczenia stron. W tym względzie należy zwrócić uwagę na treść następujących wyroków Trybunału Sprawiedliwości: z 30 kwietnia 2014r C-26/13; z 20 września 2017 r. C-186/16; z 20 września 2018r. C-51/17; z 14 marca 2019 r. C-118/17 oraz z dnia 3 października 2019 r. C-260/18. Orzeczenia te zapadły na tle umów kredytu zawartych z konsumentami i zawierających ryzyko walutowe (kredytu indeksowanego, denominowanego lub wprost kredytu walutowego). W ocenie TSUE nie jest możliwe odrywanie klauzuli ryzyka walutowego (wyrażonej czy to przez indeksację czy też denominację) od mechanizmu przeliczania waluty krajowej na walutę obcą i Trybunał Sprawiedliwości konsekwentnie kwalifikuje klauzule dotyczące ryzyka wymiany, do których zalicza także sposób ustalania kursu wymiany, jako klauzule określające **główny przedmiot umowy kredytu**. W wyroku z 20 września 2017r. C-186/16 dokonał wykładni art. 4 ust 2 dyrektywy Rady 93/13 z 5.04.1993r. W uzasadnieniu wyroku C- 260/18 (pkt 44 wyroku) Trybunał ponownie potwierdził swoje stanowisko w odniesieniu do kredytu indeksowanego, że klauzule dotyczące ryzyka wymiany określają główny przedmiot umowy. Orzeczenia te są wiążące dla Sądu Polskiego. Stosując prounijną wykładnię art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 4 i 6 art. dyrektywy 93/13 przyjęto więc, że kwestionowane przez pozwanych postanowienia umowy kredytu, które wprowadzają ryzyko kursowe (ryzyko wymiany) przez mechanizm indeksacji, stanowią klauzulę określającą główne świadczenia stron (essentialia negotii).

Tym samym w dalszym etapie rozważań, w świetle art. 385¹ §1kc, konieczna jest ocena czy określone w spornej umowie i stanowiące główne świadczenia stron klauzule ryzyka walutowego (§1 ust 1 i 2 , §2 ust 2 oraz §4 ust 2 umowy) zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, co skutkowałoby związaniem stron umową.

Umowa kredytowa w §1 ust 1 i 2 , §2 ust 2 oraz §4 ust 2 uzależnia warunki waloryzacji świadczenia od kompetencji banku odsyłając do kursów walut zawartych w "Tabeli kursów" obowiązującej w banku. Prawo Banku do ustalania kursu waluty nie doznaje żadnych umownych ograniczeń w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walutowych. Bank swobodnie ustalał, według tylko sobie znanych zasad, kursy walut, mając nieograniczone prawo kształtowania raty. Jest to równoznaczne z prawem dowolnego kształtowania wysokości świadczeń głównych (wysokości raty i całej należności) w czasie trwania stosunku prawnego. Tym samym nie można mówić o jednoznacznym określeniu głównego świadczenia. Umowa powoduje swoistą nierówność informacyjną stron, na skutek której konsument dowiaduje się o poziomie zadłużenia ratalnego, już spłaconego w związku z podjęciem odpowiedniej sumy z jego rachunku. Jest to nie do zaakceptowania w świetle art. 385¹kc. Dodatkowym naruszeniem dobrych obyczajów i rażącym naruszeniem usprawiedliwionych interesów pozwanych jako konsumentów jest zastrzeżenie dwóch różnych kursów wymiany: kursu kupna dla przeliczenia wypłaconego przez bank kredytu, zaś kursu sprzedaży dla obliczania rat spłaconego kredytu. Powoduje to nieuzasadnione korzyści kosztem konsumenta i narusza równorzędność stron umowy przez nierównomierne rozłożenie uprawnień i obowiązków między partnerami stosunku obligacyjnego. Należy wskazać, że nie jest wystarczające określenie w umowie, że kredytobiorca jest świadomy ryzyka kursowego i akceptuje je (§ 4 ust. 3). Bank naruszył obowiązek rzetelnego poinformowania konsumentów. Powinien przedstawić pełną informację umożliwiającą podjęcie racjonalnej decyzji o długofalowych skutkach, w tym przedstawić wahania kursów wymiany i ryzyko związane z zaciągnięciem kredytu w walucie obcej, klarownie wyjaśnić, jak na wysokość raty kredytu wpłynęłaby płynęłaby silna deprecjacja kursu waluty krajowej, a także wyjaśnić, że ryzyko kursowe z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się trudne do udźwignięcia dla konsumenta w przypadku dewaluacji waluty. Okoliczności te nie miały miejsca. Pozwani nie mieli realnej możliwości oddziaływania na treść postanowień umownych, nie zostały indywidualnie uzgodnione, a pracownik banku zachęcał ich do zawarcia umowy wskazując korzyści wynikające z niskiej raty i stabilnego kursu franka. Argumentacja powoda

odwołując się do faktycznego stosowania kursów nie odbiegających w wysokości od rynkowych nie ma znaczenia dla oceny abuzywności postanowień umownych, ocena jest niezależna od sposobu wykonywania umowy.

Powoduje to, że umowa stron nie wiąże. Pozwani poinformowani przez Sąd na rozprawie w dniu 2 grudnia 2020r. o możliwych negatywnych dla nich konsekwencjach związanych z ustaleniem nieważności umowy, oświadczyli że nie chcą jej utrzymania w mocy. Skoro nie doszło do skutecznego zawarcia umowy z uwagi na naruszenie normy art. 385¹ §1kc żądanie zasądzenia niespłaconych rat kredytu, na skutek wypowiedzenia umowy, jest bezzasadne, a dla ostatecznego rozliczenia stron zastosowanie znajdują przepisy art. 405-411k.c. regulujące bezpodstawne wzbogacenie. W niniejszym postępowaniu orzeczenie w tym zakresie jest niedopuszczalne z uwagi na związanie podstawą żądania.

Postanowieniem z 2.12.2020r. na zasadzie art. 235² §1 pkt 5kpc pominięto wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu bankowości. W ocenie powoda w sytuacji ustalenia abuzywnego charakteru postanowień indeksacyjnych zachodzi konieczność zastąpienia stosowanego przez powoda kursu kursem NBP i przeliczenia całej należności. Wniosek ten jest bezzasadny wobec ustalenia nieważności umowy w świetle art. 385¹ §1kc ponadto zastępowanie klauzul abuzywnych np. średnim kursem waluty ogłaszanych przez NBP jest niedopuszczalne jako sprzeczne z celem Dyrektywy 93/13.

W świetle powyższego z uwagi na spełnienie przesłanek z art. . 385¹ §1kc powództwo oddalono. Na zasadzie art. 98kpc zasądzone od powoda na rzecz pozwanych koszty zastępstwa procesowego wg minimalnej stawki.